

کتیبه

کتیبه در دو معنا استعمال شده است.

۱. کتیبه به تخته سنگ، کاشیکاری یا سطح دیگری گفته می‌شود که معمولاً واقعه‌ای تاریخی بر روی آن کندهکاری یا نوشته شده باشد. معمولاً کتیبه به نوشته‌های اطلاق می‌شود که بر روی سنگ، در حاشیه سردر ساختمان‌ها؛ یا گوشه‌های پارچه‌های خاص نظیر پرده، سفره، و بیرق؛ و یا بر صفحه‌های کتب نگارش می‌یابد. ^[۱] لغت‌نامه دهخدا، ج ۱۱، ذیل «کتیبه».

۲. کتیبه که جمع آن **کتایب** است، به معنای گروهی از **لشکر** آمده است.

فهرست مندرجات

۱ - معنای اصطلاحی کتیبه

۲ - کتیبه در کلام حضرت علی

۳ - پانویس

۴ - منبع

معنای اصطلاحی کتیبه

در **اصطلاح** امروز، معادل **گردان** می‌باشد. ^[۱] فرهنگ جامع نوین.

کتیبه در کلام حضرت علی

در جریان **جنگ جمل** این گونه نقل شده است:

«وَلَمَّا عَادَ رَسُولُ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) مِنْ طَلْحَةَ وَ الزُّبَيْرِ وَ عَائِشَةَ بِاصْرَارِهِمْ عَلَي خِلَافِهِ وَ اِقَامَتِهِمْ عَلَي نَهْيِ بَيْعَتِهِ... كَتَبَ الْكُتَّابُ وَ رَتَّبَ الْعَسَاكِرُ» ^[۲] الحمل، ص ۳۱۹.

هنگامی که فرستاده‌های **امیر مؤمنان حضرت علی** علیه‌السلام به سوی **طلحه** و **زبیر** و **عایشه** بازگشتند و **گزارش** دادند که ایشان بر مخالفت خود با آن حضرت و نقض **بیعت** اصرار دارند، **حضرت علی** علیه‌السلام گردانها را مرتب کرد و لشکرها را بیاراست.

همچنین در جریان **جنگ صفین** می‌خوانیم:

«وَبِتَّ عَلَي عَلَيْهِ السَّلَامُ بَلَّتْ اللَّيْلَةَ كُلَّهَا يُعْبَى النَّاسُ وَ يُكْتَبُ الْكُتَّابُ» ^[۳] وقعه صفین، ص ۲۰۳.

حضرت علی علیه‌السلام **شب** را به **صبح** رسانید، (شب اول **ماه صفر** که جنگ صفین در آن ماه آغاز شد) در حالی که مردم را آماده **جنگ** و **گردانهای جنگی** را مهیا کرده بود.

پانویس

۱. [↑] لغت‌نامه دهخدا، ج ۱۱، ذیل «کتیبه».

۲. [↑] فرهنگ جامع نوین.

۳. [↑] الحمل، ص ۳۱۹.

۴. [↑] وقعه صفین، ص ۲۰۳.

جمعی از نویسندگان، پژوهشگاه تحقیقات اسلامی، اصطلاحات نظامی در فقه اسلامی، ص ۱۰۵.